

La formació docent del professorat universitari

L'etapa d'iniciació a la docència es caracteritza per ser un període de descobriment i d'adaptació, però també per certa ansietat

FRANCESC Esteve*



La formació de l'estudiantat és una de les missions prioritàries de la Universitat Jaume I –tal com es recull en els Estatuts de l'UJI i en el seu Model Educatiu– i, per tal de garantir una docència de qualitat resulta fonamental la formació del professorat. Una formació que arreplega el conjunt de competències que configuren l'activitat docent i que ha d'estar adaptada a les diferents etapes de la trajectòria professional del professorat. I una formació, que necessàriament ha de ser permanent, en un món marcadament digital on tecnologies, com ara la intel·ligència artificial, fiquen encara més de manifest la necessitat de desenvolupar noves habilitats i estratègies docents.

En aquest escenari és imprescindible que les universitats s'esforcen per dissenyar nous plans i programes que permeten al seu professorat desenvolupar la seua tasca en les millors condicions, en un món en constant canvi. Per tal de donar resposta, a la Universitat Jaume I acabem d'aprovar el nou Pla de Formació Docent del professorat per als anys 2024-2027, i del que m'agradaria destacar tres aspectes clau.

En primer lloc, es tracta d'un pla que emfatitza la importància

de la formació inicial del professorat. La Llei Orgànica 2/2023 del Sistema Universitari, més coneguda com la LOSU, situa la formació docent del professorat com una prioritat a abordar i, per primera vegada, estableix de manera obligatòria aquesta formació per al professorat més jove, ajudants docters i doctores, durant el seu primer any de contracte.

I és que l'etapa d'iniciació a la docència es caracteritza per ser un període de descobriment i d'adaptació, marcat també per certa ansietat i desconfiança, i on aquest professorat novell no només ha d'ensenyar sinó també aprendre a ensenyar –a banda d'investigar–. Com destaca **Mònica Feixas**, professora de la Universitat de Zurich, les experiències durant aquest primer any tindran un major impacte en la vida personal i professional que qualsevol altre moment de la seua trajectòria.

Conscients d'aquesta importància, el nou Pla de formació docent de l'Universitat Jaume I conté tres programes diferents: (1) Un programa d'acollida i acompanyament per al nou professorat (no només ajudant, sinó també associat i substitut), amb el material essencial, infografies i vídeos sobre el funcio-

nament bàsic per als primers dies de docència, i espais virtuals per a dubtes i suport; (2) un programa d'iniciació a la docència; i (3) un programa d'iniciació a la innovació educativa, on tindrà un important paper l'acompanyament i la mentorització.

EN SEGON LLOC, el nou Pla de formació docent de l'UJI remarca la importància de la formació continuada i defineix un marc de desenvolupament professional propi. Aquest marc, que s'alinea amb altres a nivell estatal i europeu, accentua la rellevància del compromís professional del professorat. És a dir, eixes necessàries habilitats comunicatives, col·laboratives, de gestió d'entorns i de va-

lors que han d'impregnar la nostra docència, com són la igualtat i la perspectiva de gènere, l'atenció a la diversitat i la inclusió, o la promoció de la salut i les competències socioemocionals. També subratlla la importància del disseny curricular, de la creació de materials docents, de la implementació de metodologies actives, experiències i cooperatives. I també, la importància de l'avaluació de l'estudiantat, i de la pròpia reflexió i millora docent. Com afirma **Linda Darling Hammond**, professora de la Universitat de Stanford, dispor d'una estratègia compartida és bàsic per a promoure un desenvolupament professional efectiu, mitjançant la participació activa i reflexiva del professorat.

I, en tercer lloc, el nou Pla de formació docent del professorat de l'UJI es connecta amb noves iniciatives externes, com són EDUC i ProDigital.

L'European Digital University (EDUC) és l'aliança de vuit universitats europees –i en la qual participa l'UJI–, que té com a objectiu la col·laboració estreta en matèria d'educació, investigació, innovació i transferència a la societat. Mitjançant aquest consorci es posarà en marxa la University Teaching Academy d'EDUC, un conjunt de

cursos en línia, tallers per a docents i comunitats de pràctiques, organitzades conjuntament per les universitats internacionals participants, i que estaran reconegudes dins del nostre Pla.

PRODIGITAL ÉS UNA iniciativa interuniversitària impulsada per les cinc universitats públiques valencianes i coordinada per l'UJI, amb el propòsit de millorar la competència digital de la comunitat universitària a partir de l'intercanvi de recursos educatius oberts. A través de ProDigital el professorat de l'UJI podrà ampliar la seua formació digital en temes com ara la visualització de dades, la creació de materials audiovisuals, la programació, l'avaluació i la retroacció amb eines digitals, o la inclusió i el disseny de materials accessibles, entre altres. Amb tot açò, l'UJI triplicarà l'oferta formativa que ofereix al professorat, afavorint la realització de cursos de manera autoformativa, d'acord amb els diferents ritmes i horaris del professorat.

En definitiva, amb el nou Pla es pretén enfortir la formació docent del professorat, alineant-nos amb les noves directrius legislatives, amb els nous projectes institucionals i tendències internacionals, i sobretot, reforçant temes que són clau, com és la necessària formació inicial del professorat i el seu ineludible desenvolupament professional continu. =

*Delegat de la rectora per a la Transformació Docent



El nou pla de l'UJI es connecta amb altres flamants iniciatives externes, com són l'EDUC i també ProDigital